

Motion till riksdagen 2016/17:199

av **Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)**

Trafikskadades villkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som ska undersöka hur handläggningen av ärenden och processen i Trafikskadenämnden fungerar ur ett rättssäkerhetsperspektiv samt lämna förslag på vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas för att stärka rättssäkerheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om reglerna om rättegångskostnader vid trafikskadeärenden bör ändras så att vardera parten bär sina egna rättegångskostnader, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Inledning

Varje år drabbas tusentals personer i Sverige av nackskador. En stor del av skadorna orsakas av trafikolyckor och nackskador är en av de absolut vanligaste trafikskadorna i dag. De allra flesta som drabbas blir återställda, men för 10–15 procent av dem som skadats leder skadorna till invaliditet. För många innebär detta en stor omställning, fysisk och psykisk påfrestning samt i vissa fall även utdragna processer med försäkringsbolag för att få ekonomisk ersättning för skadan.

Under våren 2016 gav regeringen i uppdrag till Finansinspektionen att kartlägga och analysera försäkringsbolagens processer och rutiner avseende personskadade och där hanteringen av de trafikskadade särskilt ska belysas. Även de medicinska rådgivarnas (försäkringsläkarnas) roll ska belysas. I sammanhanget bör även nämnas att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att kartlägga vilka förutsättningar hälso- och sjukvården har att erbjuda god vård i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, till personer med trafikskador och långvariga smärttillstånd. Vänsterpartiet välkomnar dessa utredningar och ser fram emot att ta del av resultatet.

Trafikskadenämnden

I Trafikskadenämnden kan den trafikskadade få sin sak prövad. Nämnden ska vara oberoende och avgöra tvister mellan skadade och deras försäkringsbolag. Nämnden har dock fått stark kritik, då många trafikskadade och anhöriga upplever att prövningen i Trafikskadenämnden inte är rättssäker.

Trafikskadenämnden avgör drygt 3 000 ärenden årligen och består av jurister (ordförande och vice ordförande; i praktiken med domarutbildning), lekmanrepresentanter (från olika fackliga organisationer) och företrädare för försäkringsbolagen. Representanterna från försäkringsbolagen får dock inte delta i frågor som rör det egna bolaget. Nämnden beslutar ofta i enlighet med försäkringsbolagens förslag, detta sker i mer än sju fall av tio.

Det har förekommit fall när den skadelidande inte får uppgift om vilka handlingar som har legat till grund för den medicinska rådgivarens bedömning. Det har även framkommit att försäkringsbolagen undanhåller medicinska intyg som den skadelidande sänt in, vilket innebär att inte ens den medicinska rådgivaren alltid har tillgång till hela det medicinska underlaget. När det underlag som har legat till grund för bedömningen inte redovisas kan den skadelidande inte avgöra på vilken grund bedömningen är gjord. Det finns ingen insyn i Trafikskadenämndens arbete och den skadelidande kan inte anmäla en misstänkt orätt behandling till Justitieombudsmannen eller Justitiekanslern.

I en granskning av SVT Kaliber (29/3 2015) visas att nämndens egna läkare flera gånger arbetat åt försäkringsbolag samt att nämnden avråder från och varnar trafikskadade för att kontakta läkare som brukar ställa sig på patientens sida i tvister mellan försäkringsbolag och de skadade.

Vänsterpartiet föreslår att det tillsätts en utredning för att granska Trafikskadenämnden och hur nämndens handläggning har fungerat ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Utredningen bör även undersöka möjligheten att ersätta Trafikskadenämnden med en ny helt oberoende myndighet som är helt fristående från försäkringsbolagen och som består av rådgivare med adekvata kunskaper på området. Regeringen bör således tillsätta en utredning som ska undersöka hur handläggningen av ärenden och processen i Trafikskadenämnden fungerar ur ett rättssäkerhetsperspektiv samt lämna förslag på vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas för att stärka rättssäkerheten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Medicinska rådgivare eller försäkringsläkare

När det gäller de trafikskadade är ett allvarligt problem försäkringsbolagens medicinska rådgivare som utan att ens träffa patienterna överprövar behandlande läkares utlåtande och gör sina bedömningar på endast skriftligt material. Läkarna som står på försäkringsbolagens avlöningslista får ofta mycket bra betalt för sina bedömningar och det finns därför anledning att misstänka att en jävsituation kan uppstå.

De medicinska rådgivarna arbetar på uppdrag av försäkringsbolagen och ändrar ofta den bedömning som tidigare gjorts av den behandlande läkaren och förnekar påfallande ofta att samband föreligger mellan en trafikolycka och de besvär som den skadade uppvisar. De medicinska rådgivarna har genom sin ställning ett avgörande inflytande över försäkringsbolagets beslut, Trafikskadenämndens ställningstagande och domstolarnas utslag.

Vänsterpartiet anser att läkarna bör vara oberoende samt att patienterna bör ges möjlighet att träffa den läkare som gör bedömningen. Bedömningen bör också göras av en läkare som har goda kunskaper om skador i samband med nackskada. Utrymme bör även ges för en second opinion, så att patienten får en bedömning från två oberoende läkare. Detta för att garantera ett helt rättssäkert förfarande.

Eftersom frågan redan är under utredning avstår Vänsterpartiet från att lägga något skarpt förslag i detta sammanhang, utan avser att återkomma vid ett senare tillfälle.

Stärkt skydd för trafikskadade i samband med rättegång

Den skadelidande som inte får rätt i Trafikskadenämnden gentemot försäkringsbolaget har möjlighet att få sitt anspråk om ersättning prövat i domstol. Många skadelidande vågar dock inte lyfta sin sak i domstol, eftersom det kan bli en krävande, segdragen och framförallt kostsam process för den enskilde. Det är otvetydigt så att försäkringsbolagen har en betydligt starkare och mer fördelaktig position jämfört med den enskilde.

Vänsterpartiet anser att den skadelidandes möjlighet, framförallt ekonomiskt, att få sin sak rättsligt prövad behöver förbättras med hänsyn till den obalans som råder i styrkeförhållandet mellan den enskilde och försäkringsbolaget. Ett alternativ skulle kunna vara att vardera parten bär sina egna rättegångskostnader.

Trafikskadorna är unika på så sätt att vem som helst som vistas i trafiken – helt oförskyllt – kan drabbas av en skada. Detta är en skillnad i förhållande till de flesta andra situationer som kan bli föremål för en tvistemålsprocess. För en trafikskadad, särskilt när det gäller yngre personer, kan skadan och sedermera Trafikskadenämndens och, i förekommande fall, domstolens utslag vara helt avgörande för hur personen i frågas ekonomiska situation kommer att se ut under återstående del av livet. Mot bakgrund av att Trafikskadenämnden i de allra flesta fall beslutar till fördel för försäkringsbolagen är det viktigt att den enskilde trafikskadade ges en faktisk möjlighet att få pröva sitt ärende i domstol, exempelvis genom att söka utjämna den ekonomiska risken att inleda ett domstolsförfarande. Det bör därför utredas om reglerna avseende rättegångskostnader vid trafikskadeärenden bör ändras så att vardera parten bär sina egna rättegångskostnader. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Linda Snecker (V)

Rossana Dinamarca (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)